

Εύρωστα Ακουστικά Χαρακτηριστικά για Αυτόματη Αναγνώριση Φωνής από Απόσταση

Νικόλαος Φλεμοτόμος
Επιβλέπων: Καθ. Πέτρος Μαραγκός

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
Τομέας Σημάτων, Ελέγχου και Ρομποτικής
Εργαστήριο Όρασης Υπολογιστών, Επικοινωνίας Λόγου και Επεξεργασίας Σημάτων

29 Μαρτίου 2016

Περιεχόμενα

- 1 Εισαγωγή
- 2 "Κλασικά" Ακουστικά Χαρακτηριστικά
  - Mel Frequency Cepstrum Coefficients (MFCCs) και Delta-Spectral Cepstral Coefficients (DSCCs)
  - Perceptual Linear Predictive (PLP) και RelAtive SpecTrAl (RASTA) Ανάλυση
- 3 Σύνδεση Διαδοχικών Πλαισίων και Μείωση της Διαστασιμότητας
- 4 Τελεστής Teager Ενέργειας (TEO)
  - TEO στο Πεδίο της Συχνότητας
  - Εξαγωγή και Χρήση AM-FM Χαρακτηριστικών
- 5 Συμπεράσματα

Περιεχόμενα

- 1 Εισαγωγή
- 2 "Κλασικά" Ακουστικά Χαρακτηριστικά
  - Mel Frequency Cepstrum Coefficients (MFCCs) και Delta-Spectral Cepstral Coefficients (DSCCs)
  - Perceptual Linear Predictive (PLP) και RelAtive SpecTrAl (RASTA) Ανάλυση
- 3 Σύνδεση Διαδοχικών Πλαισίων και Μείωση της Διαστασιμότητας
- 4 Τελεστής Teager Ενέργειας (TEO)
  - TEO στο Πεδίο της Συχνότητας
  - Εξαγωγή και Χρήση AM-FM Χαρακτηριστικών
- 5 Συμπεράσματα

Αυτόματη Αναγνώριση Φωνής

Υπολογιστική διαδικασία, όπου:

- Είσοδος: Ακουστικό κύμα / Ηχητικό σήμα
- Έξοδος: Κείμενο

Στόχος: Ταύτιση μεταξύ παραγόμενου κειμένου και αρχικού λόγου.

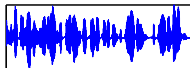

Αυτόματη Αναγνώριση Φωνής

Υπολογιστική διαδικασία, όπου:

- Είσοδος: Ακουστικό κύμα / Ηχητικό σήμα
- Έξοδος: Κείμενο

Στόχος: Ταύτιση μεταξύ παραγόμενου κειμένου και αρχικού λόγου.

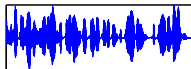

Αυτόματη Αναγνώριση Φωνής

Υπολογιστική διαδικασία, όπου:

- Είσοδος: Ακουστικό κύμα / Ηχητικό σήμα
- Έξοδος: Κείμενο

Στόχος: Ταύτιση μεταξύ παραγόμενου κειμένου και αρχικού λόγου.

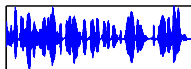

Αυτόματη Αναγνώριση Φωνής

Υπολογιστική διαδικασία, όπου:

- Είσοδος: Ακουστικό κύμα / Ηχητικό σήμα
- Έξοδος: Κείμενο

Στόχος: Ταύτιση μεταξύ παραγόμενου κειμένου και αρχικού λόγου.

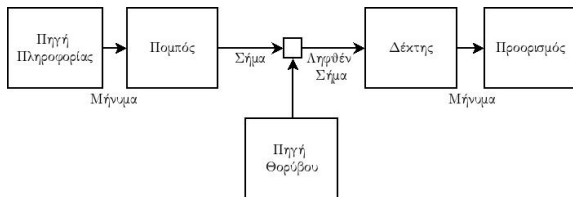

Επιθυμητή έξοδος

Στη συγκεκριμένη συνεδρίαση κληρώνεται και ο αναπληρωτής του προέδρου που προαναφέραμε.

Αναγνώριση Φωνής από Απόσταση

Σχήμα : Ομιλία υπό τη σκοπιά της Θεωρίας Πληροφορίας.

Όταν το μικρόφωνο απομακρύνεται από το στόμα του ομιλητή, εισάγονται αλλοιώσεις που οφείλονται σε

- θόρυβο υποβάθρου,
- αντήχηση,
- διεύθυνση κεφαλιού, φαινόμενο Lombart, κ.λπ.

Βασικά Στάδια ενός Αναγνωριστή

- 0 Καταγραφή, Δειγματοληψία, Κβάντιση
- 1 Εξαγωγή χαρακτηριστικών
- 2 Ακουστικό μοντέλο

$$P(W|O) = \frac{p(O|W)P(W)}{P(O)}$$

- 3 Γλωσσικό μοντέλο

$$P(W|O) = \frac{p(O|W)P(W)}{P(O)}$$

- 4 Αποκωδικοποίηση

$$\hat{W} = \operatorname{argmax}_{W \in \mathcal{W}} p(O|W)P(W)^{LMSF} WIP^{N(W)}$$

Κίνητρα και Στόχος

- καλύτερο γλωσσικό μοντέλο $\Rightarrow \downarrow PP \Rightarrow \downarrow WER$
 $\Rightarrow$ Πολλές φορές η αξία των ακουστικών χαρακτηριστικών παραβλέπεται χάριν της καλύτερης γλωσσικής μοντελοποίησης.
- Η συσχέτιση $PP - WER$ είναι ίδια μεταξύ HSR και ASR.
Όμως: απόδοση HSR $\gg$ απόδοση ASR
- Συνήθως η αξιολόγηση νέων συνόλων χαρακτηριστικών γίνεται σε καθαρές ή σε ελεγχόμενες συνθήκες θορύβου.
- Αδύνατη η εκπαίδευση σε πραγματικές συνθήκες, προβληματική με μεθόδους τεχνητής αλλοίωσης.

Στόχος: Συγκριτική μελέτη διαφορετικών συνόλων χαρακτηριστικών

- πραγματικές συνθήκες DSR
- μεγάλη αναντιστοιχία μεταξύ εκπαίδευσης και ελέγχου
- ελαχιστοποίηση επίδρασης λοιπών παραγόντων

Κεντρικοί Άξονες

Αναγνώριση **Φωνημάτων** (Αξιολόγηση βάσει **PER**)

γλωσσικό μοντέλο

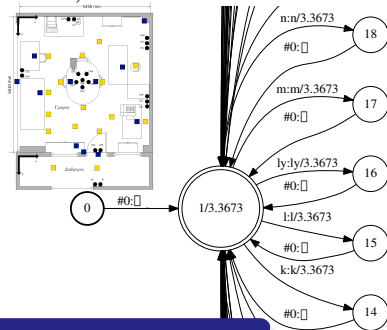
γραμματική ισοπίθανων μεταβάσεων $\Rightarrow$
ελαχιστοποίηση επίδρασης του context

ακουστικό μοντέλο

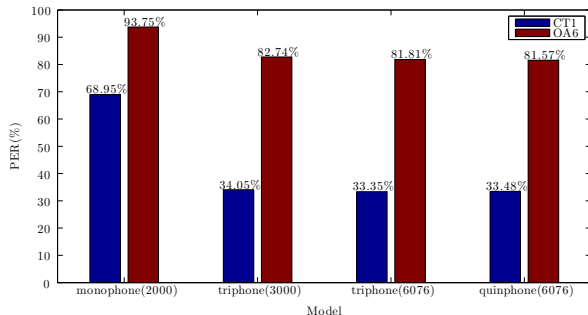
καθιερωμένο πρότυπο HMMs/GMMs,
συνάρθρωση $\Rightarrow$ τριφωνικό μοντέλο

βάσεις δεδομένων

εκπαίδευση: 6076 καθαρές εκφορές από Logotypografia (~ 8.6sec)
ανάπτυξη: 190 εκφορές από ATHENA (~ 2.7sec) [OA6 και CT1]
έλεγχος: 190 εκφορές από ATHENA (~ 2.9sec) [OA6 και CT1]

Το Σύστημα Αναγνώρισης στην Πράξη

Βασικές παράμετροι

- $\max \#states=2000$
- $\max \#gaussians=10000$
- $LMSF \in \{1, 2, \dots, 20\}$
- $PIP \in \{0, 0.5, 1\}$

Βασικές παράμετροι

- ευθυγράμμιση: beam Viterbi, beam width = 8 ($\rightarrow$ 40)
- αποκωδικοποίηση: beam Viterbi, beam width = 13

Περιεχόμενα

- 1 Εισαγωγή
- 2 "Κλασικά" Ακουστικά Χαρακτηριστικά
  - Mel Frequency Cepstrum Coefficients (MFCCs) και Delta-Spectral Cepstral Coefficients (DSCCs)
  - Perceptual Linear Predictive (PLP) και RelAtive SpecTrAl (RASTA) Ανάλυση
- 3 Σύνδεση Διαδοχικών Πλαισίων και Μείωση της Διαστασιμότητας
- 4 Τελεστής Teager Ενέργειας (TEO)
  - TEO στο Πεδίο της Συχνότητας
  - Εξαγωγή και Χρήση AM-FM Χαρακτηριστικών
- 5 Συμπεράσματα

Εξαγωγή των MFCCs

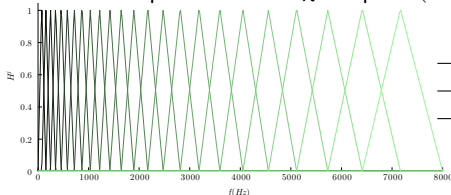
- Προέμφαση ($\leftarrow$ ενίσχυση υψηλών συχνοτήτων)

$$H_{preemph}(z) = 1 - 0.97z^{-1}$$

- Παραθύρωση Hamming ($\leftarrow$ quasistationarity)

	15msec	20msec	25msec	32msec
CT1	33.86	33.13	32.95	33.35
OA6	82.04	84.40	83.14	81.81

- Διάσπαση σε ζώνες συχνοτήτων (κλίμακα mel)

	CT1	OA6
[0, 8000] Hz	33.35	81.81
[20, 7800] Hz	33.60	84.03
[130, 6800] Hz	34.75	84.61

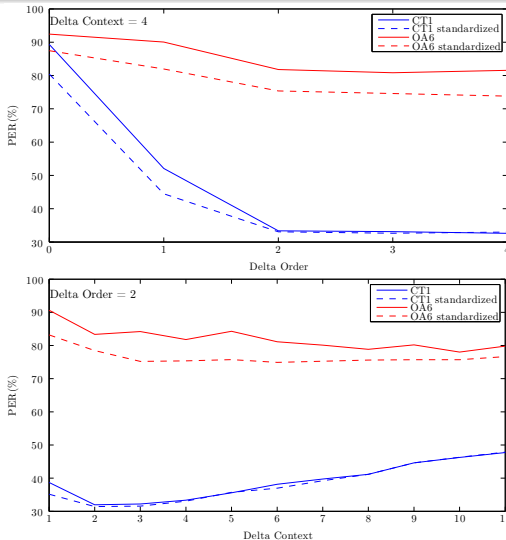
- Λογάριθμος του φάσματος ισχύος σε κάθε ζώνη

$$G_i(j) = \log \left\{ \sum_{k=0}^{N/2} |S_i[k] \cdot H^j[k]|^2 \right\}$$

- DCT M/Σ ($\leftarrow$ συμπίεση + αποσυσχέτιση)
- dithering, liftering

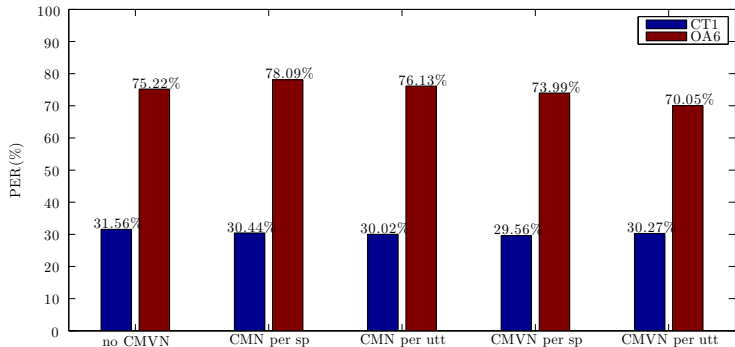
Παραγωγή των MFCCs

$$\Delta x_i(k) = \frac{\sum_{m=-M}^M m \cdot x_{i+m}(k)}{\sum_{m=-M}^M m^2}$$

Cepstral Mean (& Variance) Normalization

$$y_i(n) = x_i(n) * h(n) \Rightarrow Y_i(q) = X_i(q) + H(q)$$

$$Y'_i(q) = Y_i(q) - \frac{1}{F} \sum_{i=1}^F Y_i(q) = X_i(q) - \frac{1}{F} \sum_{i=1}^F X_i(q)$$

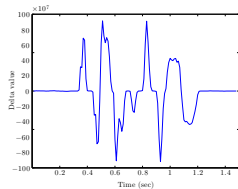
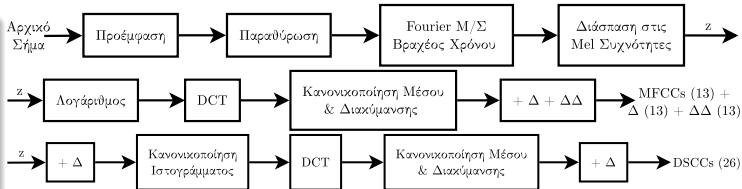

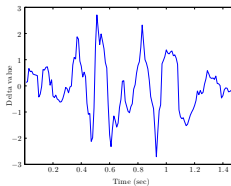
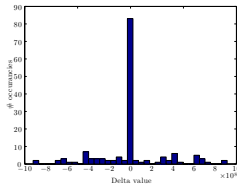
Εξαγωγή των DSCCs

κινητήρια ιδέα

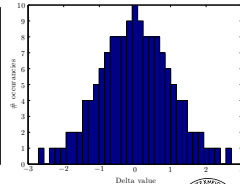
ρυθμός μεταβολής
 φασματικών
 χαρακτηριστικών
 φωνής vs
 θορυβώδους
 υποβάθρου

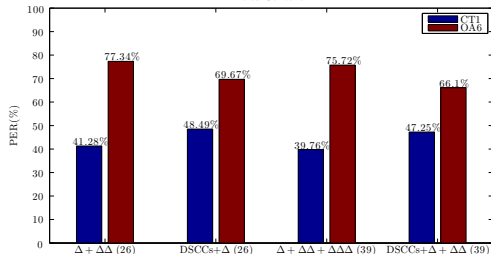
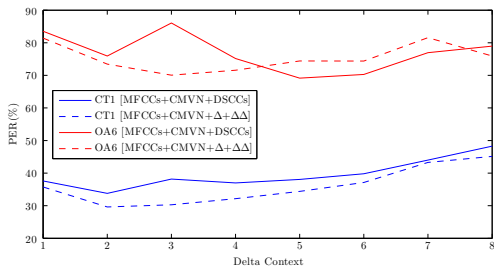
Πριν την Κανονικοποίηση I/Γ
 (10ο φίλτρο)

Μετά την Κανονικοποίηση I/Γ
 (10ο φίλτρο)

DSCCs - Πειραματικά Αποτελέσματα

Εναλλακτικός υπολογισμός Δ

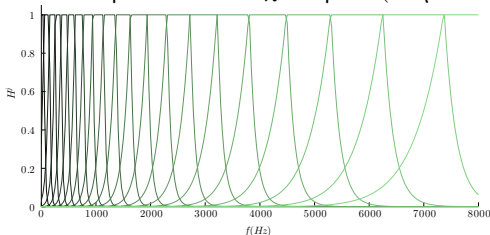
$$\Delta x_i(k) = x_{i+M} - x_{i-M}$$

Χρήση **μόνο** δυναμικών
 συντελεστών

Εξαγωγή των PLPs - I

- Παραθύρωση Hamming
- Διάσπαση σε ζώνες συχνοτήτων (κλίμακα Bark)

- Φάσμα ισχύος σε κάθε ζώνη $G_i(j) = \sum_{k=0}^{N/2} \{|S_i[k]|^2 \cdot |H^j[k]|\}$
- Φίλτρο ίσων επιπέδων έντασης

$$E(\omega) = \frac{\omega^4 (\omega^2 + 56.8 \cdot 10^6)}{(\omega^2 + 6.3 \cdot 10^6)^2 (\omega^2 + 0.38 \cdot 10^9) (\omega^6 + 9.58 \cdot 10^{26})} \quad (\text{για } F_s > 10 \text{ kHz})$$

$$\tilde{G}_i(j) = \begin{cases} \tilde{G}_i(2) & , j = 1 \\ \sum_{k=0}^{N/2} \{|S_i[k]|^2 \cdot |E[k]H^j[k]|\} & , 2 \leq j \leq Q - 1 \\ \tilde{G}_i(Q - 1) & , j = Q \end{cases}$$

Εξαγωγή των PLPs - II

- Σχέση διέγερσης - ψυχολογικής έντασης $\Phi_i(j) = \left(\tilde{G}_i(j)\right)^{0.33}$
- Εκτίμηση συντελεστών LP $s_i(n) = \sum_{k=1}^p a_{i,k} s_i(n-k) + G_i u_i(n)$
 (θεώρημα Wiener-Khinchin και αλγόριθμος Levinson-Durbin)
 $R_{\phi\phi} = IDFT\{\tilde{\Phi}\}$
 $\tilde{\Phi}_i = [\Phi_i(1), \Phi_i(2), \dots, \Phi_i(Q-1), \Phi_i(Q), \Phi_i(Q-1), \dots, \Phi_i(2)]$
- Μετασχηματισμός στο πεδίο cepstrum

$$\hat{\phi}_i(j) = \begin{cases} \log G_i & , j = 0 \\ a_{i,j} + \sum_{k=1}^{j-1} \left(\frac{k}{j}\right) \hat{\phi}_i(k) a_{i,j-k} & , 1 \leq j \leq p \end{cases}$$

Ιδέα της RASTA Ανάλυσης

γιατί;

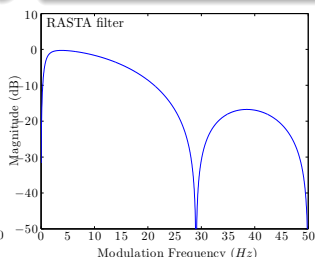
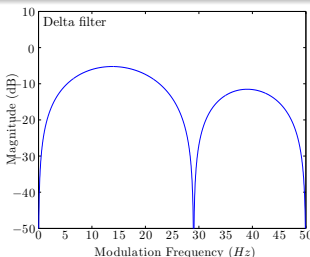
μέγιστο ευαισθησίας ακοής στα $\sim 4\text{Hz}$

πότε;

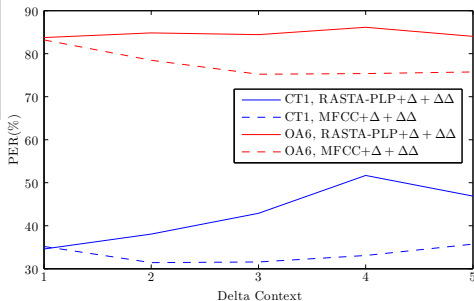
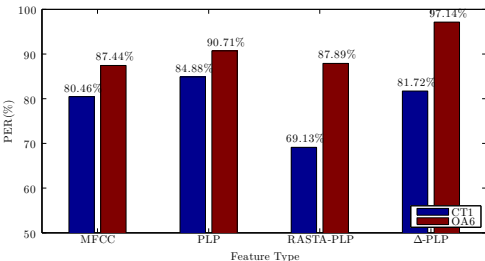
μετά τη διάσπαση σε ζώνες συχνότητας
πριν το φίλτρο ίσων επιπέδων έντασης

πώς;

- $T[x] = y = \log(x)$
 $T[x] = \log(1 + Jx)$ [J-RASTA]
- $H(z) = 0.1z^4 \frac{2+z^{-1}-z^{-3}-2z^{-4}}{1-0.94z^{-1}}$
- $T^{-1}[y] = x = e^y$
 $T^{-1}[y] \approx \frac{e^y}{J}$ [J-RASTA]

PLPs και RASTA-PLPs: Αποτελέσματα

	10^{-8}	10^{-7}	10^{-6}	10^{-5}
CT1	84.94	80.63	69.22	68.87
OA6	89.51	87.87	88.46	87.82
	10^{-4}	10^{-3}	10^{-2}	10^{-1}
CT1	75.72	68.51	78.12	69.10
OA6	88.79	88.40	89.09	87.45
	10^1	10^2	10^3	10^4
CT1	70.19	68.45	69.64	84.67
OA6	87.39	87.86	87.56	90.04

J-RASTA για διάφορα J

Περιεχόμενα

- 1 Εισαγωγή
- 2 "Κλασικά" Ακουστικά Χαρακτηριστικά
  - Mel Frequency Cepstrum Coefficients (MFCCs) και Delta-Spectral Cepstral Coefficients (DSCCs)
  - Perceptual Linear Predictive (PLP) και RelAtive SpecTrAl (RASTA) Ανάλυση
- 3 Σύνδεση Διαδοχικών Πλαισίων και Μείωση της Διαστασιμότητας
- 4 Τελεστής Teager Ενέργειας (TEO)
  - TEO στο Πεδίο της Συχνότητας
  - Εξαγωγή και Χρήση AM-FM Χαρακτηριστικών
- 5 Συμπεράσματα

Λίγη Θεωρία - I

Στόχος

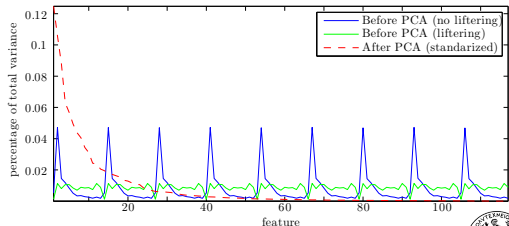
Εύρεση μήτρας $\mathbf{T}$ ώστε

$$\tilde{\mathbf{x}}_i = \mathbf{T} [\mathbf{x}_{i-M}^T, \mathbf{x}_{i-M+1}^T, \dots, \mathbf{x}_i^T, \dots, \mathbf{x}_{i+M-1}^T, \mathbf{x}_{i+M}^T]^T$$

$\Rightarrow$ καλύτερη περιγραφή της δυναμικής του σήματος
 Δ συντελεστές $\rightarrow$ μια υποπερίπτωση

PCA

- μη-επιβλεπόμενη μάθηση
- μεγιστοποίηση του ρυθμού μείωσης της διακύμανσης
- προβολή στον υποχώρο όπου εκτείνονται τα πρώτα ιδιοδιανύσματα του πίνακα συσχέτισης των δεδομένων

Χρήση 13 MFCCs από τα δεδομένα
του συνόλου ελέγχου

Λίγη Θεωρία - II

LDA

- επιβλεπόμενη μάθηση
- μεγιστοποίηση διαταξικών αποστάσεων
ελαχιστοποίηση ενδοταξικών
- πρόβλημα γενικευμένων ιδιοτιμών

HLDA

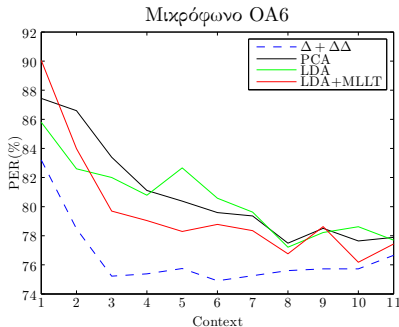
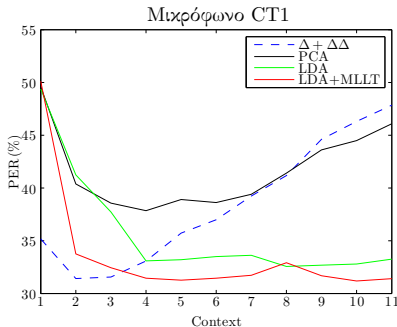
- γενίκευση LDA σε περίπτωση
ετεροσκεδαστικών δεδομένων
- δεν υπάρχει αναλυτική λύση

STC / MLLT

- STC συμβιβαστική λύση μεταξύ διαγωνίων και πλήρων πινάκων
συμμεταβλητότητας
- 1 πλήρης πίνακας $\Rightarrow$ global STC ή MLLT
- ελαχιστοποίηση διαφοράς στην πιθανοφάνεια μεταξύ μοντελοποίησης
με πλήρεις και με διαγώνιους πίνακες
- τελική συνάρτηση προς βελτιστοποίηση παρόμοια σε HLDA και MLLT
- στην πράξη: LDA+MLLT (HLDA χειρότερα αποτελέσματα)

PCA vs LDA vs LDA+MLLT και Context

- εξαγωγή των 13 MFCCs σε κάθε πλαίσιο
- μονοφωνικό + πρώτο πέρασμα τριφωνικού μοντέλου:
MFCCs+ Δ + $\Delta\Delta$ (με Context=3) $\Rightarrow$ εξαγωγή κλάσεων
- MLLT 5 επαναλήψεων

Περιεχόμενα

- 1 Εισαγωγή
- 2 "Κλασικά" Ακουστικά Χαρακτηριστικά
  - Mel Frequency Cepstrum Coefficients (MFCCs) και Delta-Spectral Cepstral Coefficients (DSCCs)
  - Perceptual Linear Predictive (PLP) και RelAtive SpecTrAl (RASTA) Ανάλυση
- 3 Σύνδεση Διαδοχικών Πλαισίων και Μείωση της Διαστασιμότητας
- 4 Τελεστής Teager Ενέργειας (TEO)
  - TEO στο Πεδίο της Συχνότητας
  - Εξαγωγή και Χρήση AM-FM Χαρακτηριστικών
- 5 Συμπεράσματα

TEO vs SEO

Ενεργειακό περιεχόμενο σήματος $\rightarrow$ σημαντικό στοιχείο κατά την
 εξαγωγή χαρακτηριστικών για ASR
 $\Rightarrow$ Πώς θα αποδοθεί καλύτερα;

SEO

$$S_c[x(t)] \triangleq x^2(t)$$

$$S_d[s[n]] \triangleq s^2[n]$$

TEO

$$\Psi_c[x(t)] \triangleq \dot{x}^2(t) - x(t)\ddot{x}(t)$$

$$\Psi_d[s[n]] \triangleq s^2[n] - s[n-1]s[n+1]$$

ελεύθερος ταλαντωτής

$$x(t) = A \cos(\omega_0 t + \theta), \omega_0 = \sqrt{\frac{k}{m}}$$

$$E_0 = \frac{m}{2} A^2 \omega_0^2$$

$$\Psi_c[x(t)] = A^2 \omega_0^2 = \frac{E_0}{(m/2)}$$

AM-FM σήματα

$$\Psi_c \left[a(t) \cos \left(\int_0^t \omega(\tau) d\tau + \theta \right) \right] \approx$$

$$a^2(t) \omega^2(t)$$

σήματα φωνής:

$$s(t) = \sum_{r=1}^R a_r(t) \cos(\phi_r(t))$$

TEO στη Συχνότητα και TPS - I

TEO στο χρόνο $\Rightarrow$ συνελίξεις με συστοιχία φίλτρων $\Rightarrow$ $\uparrow$ υπολογιστική πολυπλοκότητα

Υπάρχουσες προσεγγίσεις για χρήση TEO στη συχνότητα

- $|\Psi[S[k]]| = |S^2[k] - S[k-1]S[k+1]|$
- $\Phi[S[k]] \triangleq \Psi[\text{Re}\{S[k]\}] + \Psi[\text{Im}\{S[k]\}]$

Χρήση Θ. Parseval και Plancherel

$$\text{SEO} \rightarrow \sum_{n=0}^{N-1} s^2[n] = \frac{1}{N} \sum_{k=0}^{N-1} |S[k]|^2 \quad (\text{Φάσμα Ισχύος})$$

$$\begin{aligned} \text{TEO} \rightarrow \sum_{n=0}^{N-1} \Psi[s[n]] &= \sum_{n=0}^{N-1} s^2[n] - \sum_{n=0}^{N-1} s[n-1]s[n+1] \\ &= \frac{1}{N} \sum_{k=0}^{N-1} \left\{ |S[k]|^2 - S_{-}[k]S_{+}^{*}[k] \right\} \quad (\text{Φάσμα Teager Ισχύος}) \end{aligned}$$

TEO στη Συχνότητα και TPS - II

- Έστω σήμα s N' δειγμάτων
 $s = \{s[1], s[2], s[3], \dots, s[N' - 2], s[N' - 1], s[N']\}$
- Ορίζουμε τα σήματα

$$\tilde{s} \triangleq \{s[2], s[3], \dots, s[N' - 2], s[N' - 1]\},$$

$$\tilde{s}_- \triangleq \{s[1], s[2], s[3], \dots, s[N' - 2]\},$$

$$\tilde{s}_+ \triangleq \{s[3], \dots, s[N' - 2], s[N' - 1], s[N']\}$$

- Παραθυρώνονται όμοια και τα 3 και σε κάθε δείγμα k του i -πλαισίου ορίζεται το TPS:

$$S_{(t)i}[k] \triangleq |\tilde{S}_i[k]|^2 - \tilde{S}_{i-}[k]\tilde{S}_{i+}^*[k]$$

- Μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη ροή εργασίας γνωστών μεθόδων αντί του Φάσματος Ισχύος:

$$G_i(j) = \log \sum_{k=0}^{N/2} \{|S_i^2[k] \cdot H^j[k]|\} \rightsquigarrow G_i(j) = \log \sum_{k=0}^{N/2} \{|S_{(t)i}[k] \cdot H^j[k]|\}$$

Συνδυασμός TEO και SEO

κίνητρο & ιδέα

- σφάλματα διακριτοποίησης TEO μεγαλύτερα στις υψηλές συχνότητες
- προσθετικός θόρυβος επηρεάζει τα αποτελέσματα του TEO περισσότερο στις υψηλές συχνότητες

⇒ χρήση TEO για πρώτα φίλτρα της συστοιχίας, SEO για τα υπόλοιπα:

$$G_i(j) = \begin{cases} \log \sum_{k=0}^{N/2} \{|S_{(t)i}[k] \cdot H^j[k]|\}, j \leq M \\ \log \sum_{k=0}^{N/2} \{|S_i^2[k] \cdot H^j[k]|\}, j > M \end{cases}$$

	$M = 0$	Best M	$M = Q$
CT1			
MFCC	31.56	30.17 ($M = 27$)	31.09
PLP	45.64	35.43 ($M = 13$)	43.70
SPNCC	30.76	29.46 ($M = 11$)	30.03
OA6			
MFCC	77.67	75.71 ($M = 23$)	77.25
PLP	90.03	80.97 ($M = 16$)	87.28
SPNCC	78.60	75.75 ($M = 23$)	78.02

Αποτελέσματα της μεθόδου - PER(%)

Αποδιαμόρφωση AM-FM Σημάτων

Hilbert M/Σ

$$|a(t)| \approx \sqrt{s^2(t) + \hat{s}^2(t)}$$

$$\omega(t) \approx \frac{d}{dt} \left(\arctan \frac{\hat{s}(t)}{s(t)} \right)$$

ESA

$$|a(t)| \approx \frac{\Psi[s(t)]}{\sqrt{\Psi[\dot{s}(t)]}}$$

$$\omega(t) \approx \sqrt{\frac{\Psi[\dot{s}(t)]}{\Psi[s(t)]}}$$

- παρόμοια αποτελέσματα
- ESA ↓ υπολογιστική πολυπλοκότητα

Gabor ESA

- ζωνοπερατό φιλτράρισμα με Gabor φίλτρο

$$g(t) = e^{-a^2 t^2} \cos(2\pi f_c t + \phi)$$
- εφαρμογή TEO στο ζωνοπεριορισμένο σήμα $s(t) * g(t)$

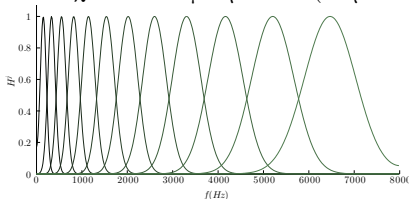
$$\Psi[s(t) * g(t)] = \left(s(t) * \frac{dg(t)}{dt} \right)^2 - (s(t) * g(t)) \left(s(t) * \frac{d^2 g(t)}{dt^2} \right)$$

 στην πράξη διακριτή συνέλιξη με $g[n] = g(t)|_{t=nT}$
- εφαρμογή ESA

Εξαγωγή AM-FM Χαρακτηριστικών

- Κανονικοποίηση σήματος στο πεδίο του χρόνου
- Εφαρμογή Gabor ESA σε κάθε πλαίσιο i (διάρκειας $32msec$)
  - βαθυπερατό φιλτράρισμα αποτελεσμάτων TEO με διωνυμικό φίλτρο $\frac{1}{16}[1 \ 4 \ 6 \ 4 \ 1]$
  - median φίλτρο μήκους 7 στα τελικά αποτελέσματα
  - συστοιχία Gabor φίλτρων H^j (κλίμακα mel)

$\Rightarrow$ εξαγωγή στιγμιαίου πλάτους $|a_{i,j}|$ και συχνότητας $f_{i,j}$

- Υπολογισμός AM-FM χαρακτηριστικών
- Χαρακτηριστικά που αφορούν στο πλάτος $\rightsquigarrow$ λογαριθμικό πεδίο
- Κανονικοποίηση χαρακτηριστικών
- Επαύξηση με Δ και $\Delta\Delta$ συντελεστές (Context = 3)

Πρώτα Αποτελέσματα

AM-FM Χαρακτηριστικά

$$B_i^2(j) = \frac{\sum (\dot{a}_{i,j}^2 + (f_{i,j} - F_i(j))^2 |a_{i,j}|^2)}{\sum |a_{i,j}|^2}$$

$$F_i(j) = \frac{\sum f_{i,j} |a_{i,j}|^2}{\sum |a_{i,j}|^2}$$

$$FMP_i(j) = \frac{B_i(j)}{F_i(j)}$$

$$AMP_i(j) = |a_{i,j}|^T |a_{i,j}|$$

$$MAXA_i(j) = \max |a_{i,j}|$$

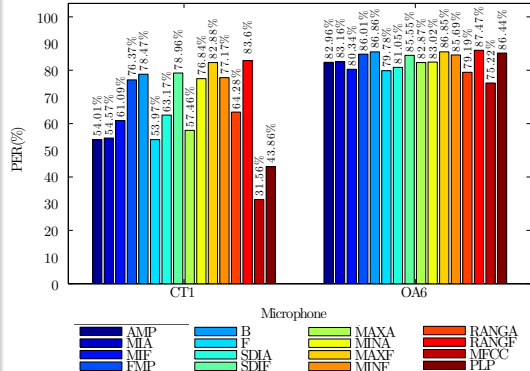
$$MINA_i(j) = \min |a_{i,j}|$$

$$RANGA_i(j) = MAXA_i(j) - MINA_i(j)$$

$$MIA_i(j) = \frac{1}{K} \sum |a_{i,j}|$$

$$SDIA_i(j) = \sqrt{\frac{\sum (|a_{i,j}| - MIA_i(j))^2}{K - 1}}$$

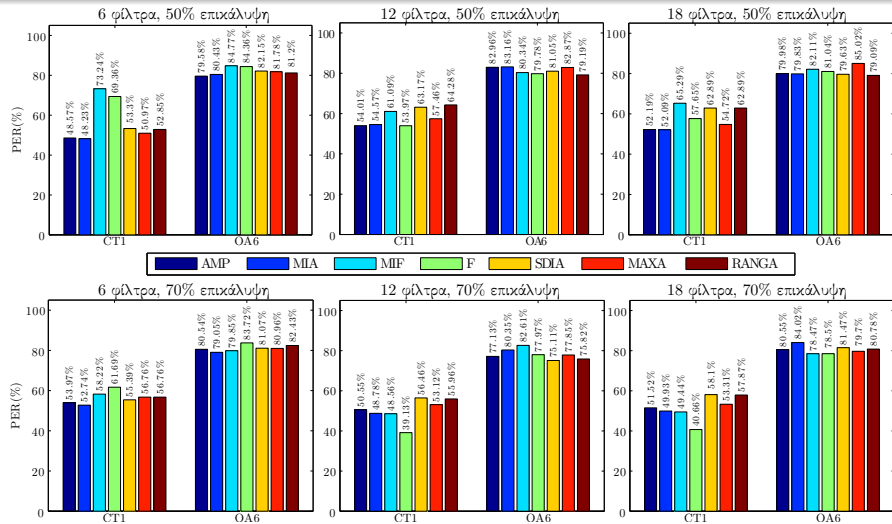
ομοίως $MAXF$, $MINF$, $RANGF$
 MIF , $SDIF$

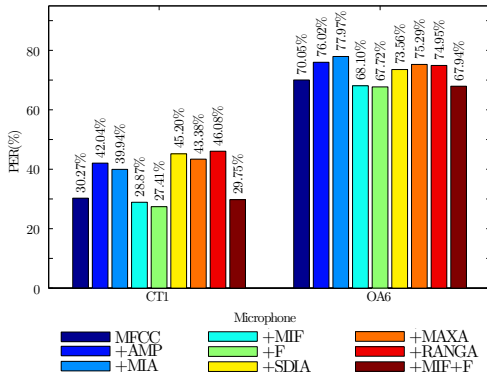
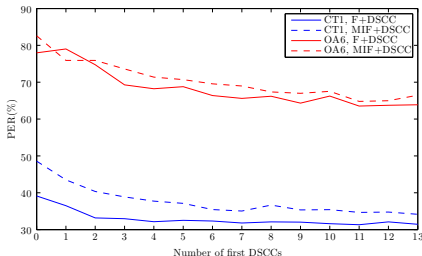
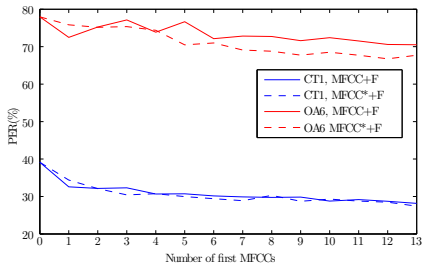
συστοιχία 12 Gabor φίλτρων, 50% επικάλυψη

Αριθμός Φίλτρων και Ποσοστό Επικάλυψης

Συνδυασμός με MFCCs και DSCCs

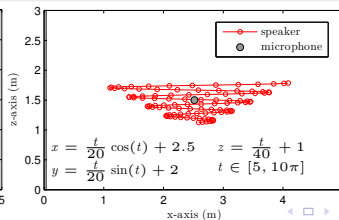
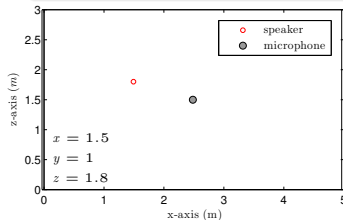
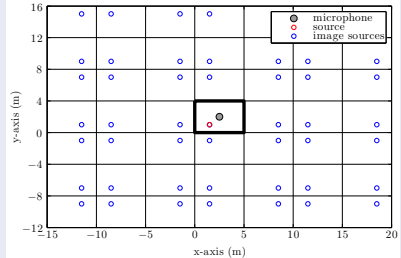
Σε κάθε περίπτωση, επαύξηση του τελικού διανύσματος με τους Δ και $\Delta\Delta$ συντελεστές.

Παραγωγή Συνθετικών Δεδομένων

Image-Source Method

- Έστω s άμεσο κύμα $\Rightarrow y = s * RIR$
 $\rightsquigarrow$ εκτίμηση RIR;
- 1 τοίχος: συνεισφορά ανακλώμενου κύματος
 = συνεισφορά 2ης, κατοπτρικής πηγής
 (χρονική καθυστέρηση λόγω απόστασης
 + εξασθένηση λόγω απορρόφησης)
- 6 τοίχοι: πολλαπλές ανακλάσεις $\rightarrow$
 κατοπτρισμός κάθε φανταστικής πηγής
 σε νέες $\Rightarrow$ 3D άπειρο πλέγμα

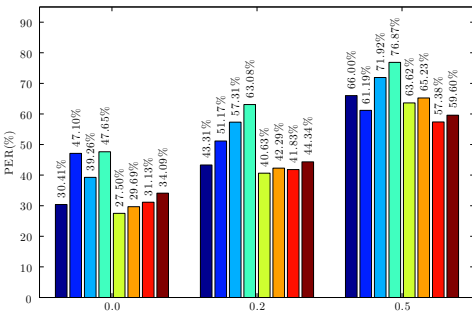

δωμάτιο: $5m \times 4m \times 3m$
 θέση μικροφώνου: $(2.5, 2, 1.5)$

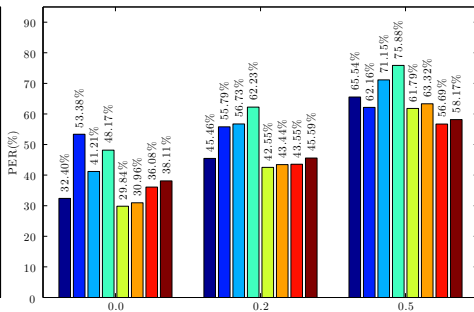

Αποτελέσματα σε Συνθετικά Δεδομένα - I

Ακίνητος ομιλητής

Ομιλητής σε σπειροειδή τροχιά

T_{60} (sec)
 MFCC DSCC F MIF MFCC+F MFCC+MIF DSCC+F DSCC+MIF

Χρόνος αντήχησης (T_{60})

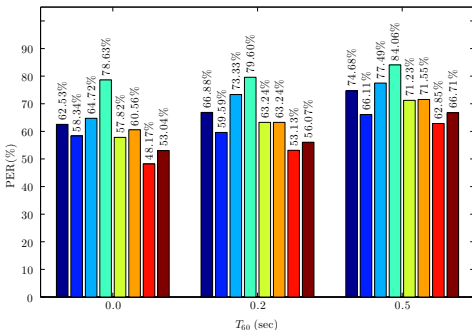
Χρόνος που απαιτείται για την εξασθένηση ενός σήματος 60dB χαμηλότερα από το αρχικό του επίπεδο ακουστικής πίεσης

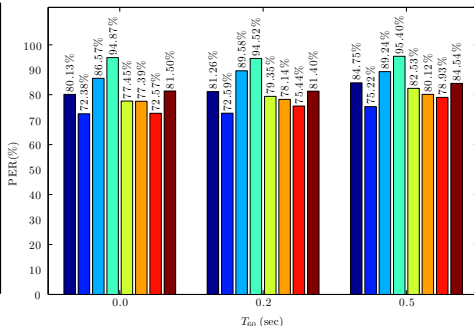
Αποτελέσματα σε Συνθετικά Δεδομένα - II

Ακίνητος ομιλητής

SNR = 15dB

SNR = 5dB

MFCC DSCC F MIF MFCC+F MFCC+MIF DSCC+F DSCC+MIF

Περιεχόμενα

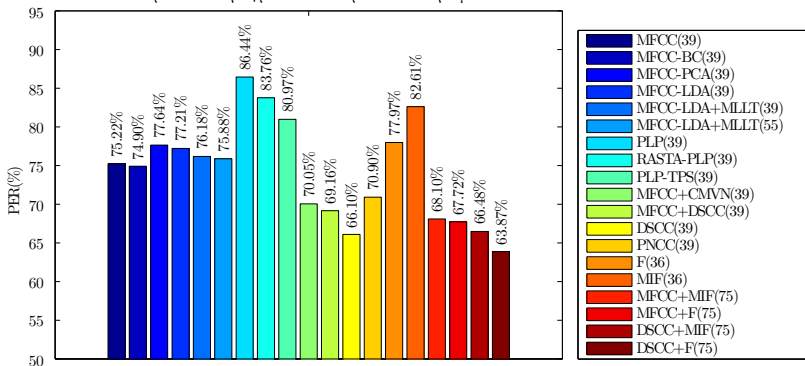
- 1 Εισαγωγή
- 2 "Κλασικά" Ακουστικά Χαρακτηριστικά
  - Mel Frequency Cepstrum Coefficients (MFCCs) και Delta-Spectral Cepstral Coefficients (DSCCs)
  - Perceptual Linear Predictive (PLP) και RelAtive SpecTrAl (RASTA) Ανάλυση
- 3 Σύνδεση Διαδοχικών Πλαισίων και Μείωση της Διαστασιμότητας
- 4 Τελεστής Teager Ενέργειας (TEO)
  - TEO στο Πεδίο της Συχνότητας
  - Εξαγωγή και Χρήση AM-FM Χαρακτηριστικών
- 5 Συμπεράσματα

Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα

Αποτελέσματα σε πραγματικά δεδομένα - Μικρόφωνο OA6

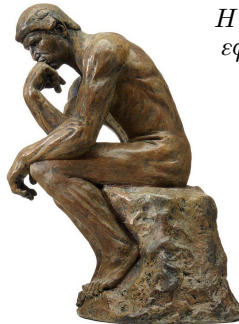

Κατευθύνσεις για Μελλοντική Έρευνα

- Νέες μέθοδοι εξαγωγής δυναμικών χαρακτηριστικών. Στην αναγνώριση από απόσταση, ένα σύνολο που αντικατοπτρίζει αξιόπιστα τη δυναμική ίσως είναι πιο χρήσιμο από την όποια στατική πληροφορία.
- Επιπλέον συνδυασμοί συμπληρωματικών συνόλων χαρακτηριστικών.
- Χρήση συστοιχιών μικροφώνων με εξαγωγή διαφορετικών χαρακτηριστικών από κάθε μικρόφωνο, αναλόγως της αναμενόμενης επίδρασης του θορύβου στην εκάστοτε θέση του δωματίου.
- Εναλλακτικά κριτήρια συνδυασμού των SEO και TEO.

Ευχαριστώ

*Η πιο ταπεινή και επικερδής
εφεύρεση από όλες τις άλλες
ήταν αυτή της ομιλίας.*

Thomas Hobbes, 1651

Ερωτήσεις και Συζήτηση

